

11.1.3

4b (את ארץ ישראל) → 6a (ואין עושין עוגיות)

1. ולא ישפך דם נקי בקרב ארצו אשר ה' אלהיך נתן לך נחלה והיה עליך דמים: דברים יט, י
 2. ועברו העברים בארץ וראו עצים אדם ובנה אצלו ציון עד קברו אתו המקברים אל גיא המון גוג: יחזקאל ט, טו
 3. כה אמר אדני ה' כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבוא אל מקדשי לכל בן נכר אשר בתוך בני ישראל: יחזקאל מד, ט
 4. והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרמים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא: ויקרא יג, מה
 5. לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשל ויראת מאלהיך אני ה': ויקרא יט, יד
 6. ואמר סלו סלו פנו דרך קרימו מקשול מדרך עמי: ישעיהו נו, יד
 7. והזהרתה אתהם את החקים ואת התורות והודעת להם את הדרך ולכו בה ואת המעשה אשר יעשון: שמות יח, כ
 8. והזהרתם את בני ישראל מטמאתם ולא ימתו בטמאתם בטמאתם את משכני אשר בתוכם: ויקרא טו, לא
 9. ושמרתם את משמתי לבלתי עשות מחקות התועבת אשר נעשו לפניכם ולא תטמאו בהם אני ה' אלהיכם: ויקרא יח, ל
 10. זבח תודה יכבדנני ושם דרך ארצנו בישע אלהים: תהלים ג, כג

- I. Analysis of 3rd clause in משנה – prohibition of making עוגיות for vines
- Meaning: round holes around root of vine
    - Only: new ones are prohibited; fixing old ones is permitted
- II. Analysis of dispute between ראב"ע and חכמים regarding making/fixing irrigation channel
- Reason: for prohibition during שמיטה
    - Looks: like hoeing
    - Or: prepares banks for possibility of planting
      - Split the difference 1: if water is flowing after it – only issue of preparation holds
        - Rejection: should also be concerned about hoeing in that case
      - Split the difference 2: if he throws the dirt afar; but even when hoeing won't do so
    - Note: possible contradiction within ראב"ע who allows digging to bury fertilizer during שמיטה
      - Resolutions: "if he buried" OR fertilizer proves not for hoeing purposes
- III. Analysis of next clause – fixing broken water channels and cisterns
- Note: If it is normally 6 טפחים deep and is now only 1, permitted ($\frac{1}{2} \rightarrow 3$ is useless; $2 \rightarrow 12$ is too much)
    - Question: what about deeper than 2 up to 7 – תיקו
    - Stories: אמוראים who allowed uprooting trees, redigging opening and removing boulders that stopped up channels (also on account of being רבים צררי)
  - Cleaning out a cistern: if permissible, if needed – but not digging
    - Public: if public needs it, even digging is מותר
      - Note: if public works aren't seen to, בי"ד is liable as per v1
- IV. Analysis of penultimate clause – marking graves
- Allusions: to marking graves – vv. 2, 4-10
    - applied: vv. 2, 4-independent obligation; 8-9: protection against טהרות; 5-7, 10: civic order
      - tangent: status of such laws before explicated by נביא as per v3
      - v4: also teaches that the public should become aware of the מצורע's pain
      - v10: also teaches that deliberation leads to salvation
    - marking: only mark areas where there's enough טומאה to generate טומאת אהל (skull, skeleton etc.)
    - only: mark where there is sufficient doubt:
      - branches: of a tree where only 1 of them covers the grave
      - rocks: of a wall in which only 1 of them is over the grave
      - field: which includes a "lost" grave
    - marking: is done nearby, but not too close (protection), not too far (to allow room for טהרות)
      - signal: if 1 rock is plastered – טומאה is under it; if 2 rocks are plastered – טומאה underneath
        - in between: if there is plaster connecting them- טמא underneath
          - but: if no plaster connecting them – טהור underneath
          - if: 1-3 borders of the field are marked – only the borders are טמא
          - but: if all 4 borders are marked – the borders are טהור and the field טמא